

V Bruseli 18. júna 2024
(OR. en)

11347/24

COH 41
SOC 488

VÝSLEDOK ROKOVANIA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Dátum:	18. júna 2024
Komu:	Delegácie
Č. predch. dok.:	10655/24
Predmet:	Oznámenie o deviatej správe o súdržnosti – závery Rady (18. júna 2024)

Delegáciám v prílohe zasielame závery Rady o oznámení o deviatej správe o súdržnosti, ktoré Rada (všeobecné záležitosti/súdržnosť) schválila na 4 034. zasadnutí 18. júna 2024.

Záver Rady o oznámení o deviatej správe o súdržnosti

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

1. VÍTA deviatu správu o súdržnosti ako cenné zhodnotenie úlohy politiky súdržnosti ako hospodárskeho stabilizátora, ktorý prispieva k vzostupnej konvergencii a európskej integrácii, najmä počas tridsiatich rokov jednotného európskeho trhu a dvadsiatich rokov po rozšírení v roku 2004, rovnako aj analýzu prínosu kohéznej politiky k hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti Európskej únie na základe najaktuálnejších dostupných údajov, ktorá sa uvádza v správe.
2. UZNÁVA, že správa prichádza v strategickom čase, čím je prínosom k úvahám o tom, ako by sa mohla koncepcia a vykonávanie politiky súdržnosti ďalej posilniť a zlepšiť.
3. PRIPOMÍNA, že politika súdržnosti je hlavným nástrojom EÚ pre dlhodobé a regionálne investície a hnacou silou štrukturálnej transformácie, čo umožňuje vývoj a zavádzanie prispôbených riešení na takej úrovni, ktorá je najbližšie k občanom a podnikom.
4. ZDÔRAZŇUJE, že politika súdržnosti je ústrednou súčasťou európskeho projektu, prispieva k znižovaniu rozdielov medzi jednotlivými regiónmi z hľadiska rozvoja a riešenia ich výziev a jej všeobecným cieľom je podporovať celkový harmonický rozvoj Únie.

Politika súdržnosti prináša výsledky, ...

5. BERIE NA VEDOMIE zistenia uvedené v deviatej správe o súdržnosti týkajúce sa týchto dlhodobých trendov, ktoré boli pozorované v posledných desaťročiach, keď vďaka podpore politiky súdržnosti mnohé územia EÚ zaznamenali pozoruhodnú vzostupnú hospodársku a sociálnu konvergenciu:

- politika súdržnosti posilňuje jednotný trh, zabezpečuje rovnaké podmienky a zohráva dôležitú úlohu pri integrácii nových členských štátov do jednotného trhu, umožňujúc jeho využívanie všetkým regiónom,
- priemerný HDP na obyvateľa sa podstatne zvýšil v členských štátoch, ktoré pristúpili k EÚ v roku 2004 a neskôr, hýbateľom čoho bolo zvýšenie produktivity v menej rozvinutých regiónoch,
- politika súdržnosti zohráva kľúčovú úlohu pri podpore verejných investícií a získavaní súkromných investícií a vytvára pridanú hodnotu a pracovné miesta, čím prispieva ku konkurencieschopnosti EÚ a k rastu jej produktivity,
- zvýšila sa konektivita, zlepšila sa inovácia a podnikanie a ľudský kapitál sa posilnil všeobecným zvýšením dosiahnutého stupňa vzdelania a výrazným zvýšením účasti dospelých na vzdelávaní a odbornej príprave,
- vďaka aktívnej podpore politiky súdržnosti sa znížili rozdiely v mierach zamestnanosti a chudoby medzi regiónmi, celkovo sa skvalitnili ukazovatele zamestnanosti a sociálnej situácie a zblížili sa miery nezamestnanosti,
- politika súdržnosti prispela aj k zlepšeniu administratívnej kapacity a dobrej správy vecí verejných v členských štátoch prostredníctvom podpory širokej škály právomocí a administratívnej efektívnosti,
- vďaka rýchlej mobilizácii svojich zdrojov zohrala politika súdržnosti dôležitú úlohu pri zmierňovaní asymetrických dosahov nedávnych kríz a pripravila podmienky pre silnú a rýchlu obnovu, najmä v zraniteľných regiónoch.

... ale štrukturálne a vznikajúce výzvy predstavujú riziko z hľadiska prehĺbovania rozdielov

6. **PRIPOMÍNA** súčasné a vznikajúce výzvy, ktoré zahŕňajú zelenú a digitálnu transformáciu, zmenu klímy a jej negatívne dôsledky, migráciu, zvýšenú globálnu konkurenciu a potrebu konkurencieschopnosti, prepojenosti a strategickej autonómie EÚ pri súčasnom zachovaní otvoreného hospodárstva, ako aj geopolitickú nestabilitu na vonkajších hraniciach EÚ s osobitným dôrazom na členské štáty a regióny, ktoré sú najviac postihnuté útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine, najmä regióny susediace s Ruskom a Bieloruskom a hraničiace s Ukrajinou.
7. **JE ZNEPOKOJENÁ** demografickými výzvami, ktoré spôsobujú ďalšie zvyšovanie náporu na verejné rozpočty a zhoršovanie deficitu zručností a pracovných síl, ako aj výzvami na trhu práce, akými je nezamestnanosť mladých ľudí a riziko uviaznutia v pasci rozvoja talentov. **UZNÁVA**, že tieto výzvy majú závažnejší účinok na vidiecke oblasti, vzdialené regióny a regióny vystavené vážnym a trvalým prírodným znevýhodneniam, ktoré trpia vyludňovaním a únikom mozgov, ako aj na mestské regióny v dôsledku koncentrácie činnosti a obyvateľstva vo veľkých mestských zónach; v tejto súvislosti **ZDÔRAZŇUJE** aj význam polycentrického modelu rozvoja založeného na prepojeniach medzi mestom a vidiekom.
8. **KONŠTATUJE**, že stále pretrvávajú veľké sociálno-ekonomické nerovnosti a že čoraz väčší počet regiónov postihujú alebo môžu postihnúť štrukturálne a vznikajúce výzvy, a **JE ZNEPOKOJENÁ** tým, že konvergencia je v EÚ nerovnomerná, najmä v rámci členských štátov a regiónov, a že štrukturálne výzvy späté s asymetrickým účinkom hospodárskych otrasov, útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine a krízami spôsobujú v mnohých regiónoch postupnú divergenciu, hospodársku stagnáciu, úpadok a uviaznutie v rozvojových pasciach alebo v nich vyvolávajú nebezpečenstvo chudoby a sociálneho vylúčenia občanov.
9. **UPOZORŇUJE** takisto na to, že akékoľvek budúce rozšírenia budú mať vplyv aj na politiku súdržnosti.
10. **ZDÔRAZŇUJE**, že tieto výzvy a obavy sa musia riešiť inkluzívnym a spravodlivým spôsobom, aby sa zabezpečilo, že sa na nikoho nezabudne. **SÚHLASÍ** so záverom Komisie, že ak sa tieto štrukturálne a vznikajúce výzvy nebudú riešiť, mohli by ešte viac prehĺbiť hospodárske, sociálne a územné rozdiely.

Politika súdržnosti ako vyvíjajúca sa politika, ktorá sa opiera o vlastné skúsenosti a skúsenosti iných nástrojov

11. VYZÝVA Komisiu, aby zvažila vhodné spôsoby, ako v politike súdržnosti po roku 2027 poskytovať regiónom prispôbenú podporu na zvládnutie uvedených výziev, aby kládla osobitný dôraz na výzvy zelenej, digitálnej, priemyselnej a demografickej transformácie a na rôzne úrovne sociálno-ekonomického rozvoja a zohľadnila pri tom skúsenosti zo súčasného obdobia.
12. ZDÔRAZŇUJE, že politika súdržnosti je jedným z najdôležitejších nástrojov na podporu rozvoja vo všetkých európskych regiónoch, najmä v regiónoch, ktoré čelia pretrvávajúcim štrukturálnym výzvam, ako aj v menej rozvinutých regiónoch, a že je dôležitou investičnou politikou EÚ, ktorá by mala naďalej podporovať investície potrebné na konvergenciu, hľadať možnosti neuviaznutia v rozvojových pasciach a vytvárať pre regióny a ich občanov príležitosti na rast.
13. OPĀTOVNE POTVRDZUJE, že politika súdržnosti ako miestne orientovaná politika, ktorej základom je zdieľané riadenie, musí byť prispôbená potrebám, osobitným výzvam a slabostiam regiónov a zároveň sa v nej musí posilniť účasť a územné nástroje a regiónom sa musí umožňovať realizácia najpotrebnejších investícií a reforiem na najvhodnejšej úrovni. UZNÁVA posilnenú úlohu politiky súdržnosti v prispievaní k európskemu semestru.
14. PRIPOMÍNA základné zásady článku 174 ZFEÚ, ktorým sa podporuje harmonický rozvoj regiónov EÚ a venuje sa v ňom osobitná pozornosť špecifickým oblastiam.
15. UPOZORŇUJE na hospodársku a sociálnu štruktúru najvzdialenejších regiónov, ako sa uznáva v článku 349 ZFEÚ, a na to, že politika súdržnosti musí reagovať na ich rozvojové výzvy a podporovať ich regionálnu integráciu.
16. PRIPOMÍNA, že s cieľom posilniť súdržnosť činností EÚ je potrebné lepšie začleniť do politik EÚ územný rozmer. ŽIADA o zvyšovanie všeobecnej informovanosti o posilňovaní súdržnosti v politikách a iniciatívach Únie a ZDÔRAZŇUJE potrebu komplementárnosti a synergií medzi politikou súdržnosti a inými relevantnými politikami a iniciatívami, a to aj na vnútroštátnej a regionálnej úrovni, už od fázy ich navrhovania.

17. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité pokračovať v zjednodušovaní politiky súdržnosti pre príjemcov a orgány zodpovedné za programy (najmä na základe existujúcich zjednodušujúcich opatrení vrátane financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi, a zjednodušeného vykazovania nákladov) a umožniť, aby sa pri určovaní takýchto zjednodušujúcich opatrení vo fázach navrhovania a vykonávania zohľadnili realie rôznych regiónov a členských štátov EÚ s cieľom zvýšiť účinnosť a cieleňú povahu politiky súdržnosti.
18. PRIPOMÍNA potrebu harmonizácie a proporcionality kontrol a auditov pri súčasnom zachovaní vysokých noriem v prevencii podvodov a korupcie a v boji proti nim na všetkých úrovniach; PRIPOMÍNA aj to, že je potrebné posilniť uplatňovanie zásady jednotného auditu.
19. ZDÔRAZŇUJE, že je dôležité chrániť finančné záujmy Únie s ohľadom na nariadenie o všeobecnom režime podmienenosti na ochranu rozpočtu Únie.
20. UZNÁVA, že pre lepšie zvládanie administratívnych potrieb na úrovni členských štátov a na regionálnej a miestnej úrovni je dôležitá dobrá správa vecí verejných a budovanie kapacít. KLADIE DÔRAZ na to, že dobrá správa vecí verejných, pevné inštitúcie, dodržiavanie zásad právneho štátu a silné administratívne kapacity sú dôležité pre účinné a efektívne navrhovanie a vykonávanie politiky súdržnosti.
21. ZDÔRAZŇUJE úlohu politiky súdržnosti pri ďalšom posilňovaní jednotného trhu znižovaním nerovnováh medzi regiónmi, posilňovaním rastu a presadzovaním inovácií.
22. UZNÁVA prínos iniciatívy Interreg k dosiahnutiu vyváženejšieho územného rozvoja prostredníctvom lepšej spolupráce medzi regiónmi a potrebu posilnenej cezhraničnej spolupráce, najmä v rámci medziregionálnych hodnotových reťazcov a nadnárodnej udržateľnej infraštruktúry, s cieľom zvládať transformáciu.
23. ZDÔRAZŇUJE príležitosť zamyslieť sa nad tým, ako dosiahnuť, aby bola politika súdržnosti viac založená na výkonnosti, s cieľom zvýšiť jej efektívnosť na základe vlastných skúseností, ako aj poznatkov získaných z iných nástrojov EÚ. PODČIARKUJE potrebu prijímať rozhodnutia, ktoré vychádzajú zo spoľahlivých vyhodnotení politík, a s prihliadnutím na ich operačné dôsledky, najmä pokiaľ ide o systémy auditu a kontroly.

24. ŽIADA Komisiu, aby vypracovala návrhy zamerané na prispôsobenie politiky súdržnosti jej úlohe dlhodobého rámca pre regionálny rozvoj, ktorý by podporoval model rastu EÚ, pričom by takýto rámec mal vychádzať zo svojich osobitne silných stránok – zdieľaného riadenia, viacúrovňového riadenia, miestne orientovaného prístupu a zásady partnerstva –, a zároveň je potrebné mať na pamäti, že regióny majú rôzne východiskové pozície, potreby a kapacity a na prebiehajúce i budúce transformácie potrebujú odlišné spôsoby rozvoja. SO ZÁUJOM OČAKÁVA doručenie návrhov ďalšieho legislatívneho balíka najneskôr v júli 2025, a to v nadväznosti na návrh VFR v súlade s lehotou stanovenou v nariadení o VFR.
-